

חוק החשמל (תיקון מס' 4), התשע"א-2011*

1. בחוק החשמל, התשי"ד-1954' (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1 –
- (1) לפני ההגדרה "מתקן חשמלי" יבוא:
"בעל רישיון" – מי שניתן לו רישיון לעבודות חשמל לפי חוק זה;
"מקצוע חשמל" – מקצוע מהמקצועות המפורטים בטור א' לתוספת, לפי העניין;
(2) אחרי ההגדרה "עבודת חשמל" יבוא:
"רישיון לעבודות חשמל" – רישיון המנוי בטור א' לתוספת לעסוק בביצוע עבודות חשמל המנויות בטור ג' לתוספת, שניתן בהתאם להוראות סעיף 6.

* התקבל בכנסת ביום כ"ד באדר ב' התשע"א (30 במרס 2011); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק הכנסת – 257, מיום כ"ו בתמוז התשס"ח (29 ביולי 2008), עמ' 488.
1 ס"ח התשי"ד, עמ' 190; התשס"ה, עמ' 746.

- תיקון סעיף 3
2. בסעיף 3 לחוק העיקרי, האמור בו יסומן "א" ובסופו יבוא:
- "(ב) שר התעשייה המסחר והתעסוקה ימנה בהודעה ברשומות מנהל למתן רישיונות לעבודות חשמל, אשר יהיה עובד המדינה שהוא מהנדס חשמל בעל רישיון, ויהיו נתונות לו סמכויות המנהל בכל עניין של רישיונות לעבודות חשמל."
3. אחרי סעיף 3 לחוק העיקרי יבוא:
- הוספת סעיפים
א3 עד זיא
- "מועצת מקצועות א.3. (א) שר התעשייה המסחר והתעסוקה יקים מועצת מקצועות החשמל (בחוק זה – המועצה). שבה יהיו 13 חברים, ואלה הם:
- (1) המנהל למתן רישיונות לעבודות חשמל, והוא יהיה היושב ראש;
- (2) נציג שימנה שר התעשייה המסחר והתעסוקה מבין עובדי משרדו, שעיסוקו בתחום החשמל;
- (3) נציג שימנה שר התשתיות הלאומיות מבין עובדי משרדו, שעיסוקו בתחום החשמל;
- (4) נציג שימנה שר החינוך, מבין עובדי משרדו, שהוא בעל מומחיות בהוראת החשמל;
- (5) נציג שימנה שר הפנים, מבין עובדי משרדו, שעיסוקו בתחום התכנון והבנייה;
- (6) נציג שימנה שר הביטחון, מבין עובדי משרדו, שעיסוקו בתחום החשמל;
- (7) שני מהנדסי חשמל בעלי רישיון וותק של חמש שנים במקצוע, שימונו בהמלצת הארגון המייצג את המספר הגדול ביותר של מהנדסי חשמל בעלי רישיון בישראל;
- (8) שני חברים שהם הנדסאי חשמל או טכנאי חשמל, בעלי רישיון וותק של חמש שנים במקצוע, שימונו בהמלצת הארגון המייצג את המספר הגדול ביותר של הנדסאי חשמל וטכנאי חשמל בעלי רישיון בישראל;
- (9) שני חשמלאים בעלי רישיון וותק של חמש שנים במקצוע, שימונו בהמלצת הארגון המייצג את המספר הגדול ביותר של חשמלאים בעלי רישיון בישראל;
- (10) נציג של המוסד לבטיחות ולגיהות כמשמעותו בחוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954,² שעיסוקו בתחום החשמל.
- (ב) שר התעשייה המסחר והתעסוקה יפרסם ברשומות הודעה על הרכב המועצה וכתובתה.
- 3.ב. תפקידי המועצה המועצה תייעץ לשר התעשייה המסחר והתעסוקה בנושאים אלה:
- (1) סוגי רישיונות לעבודות חשמל;
- (2) תנאי הכשירות לקבלת רישיונות לעבודות חשמל, לרבות לעניין השכלה, הכשרה, התמחות ובחינות;

² ס"ח התשי"ד, עמ' 202.

(3) עבודות החשמל שבעלי רישיונות רשאים לבצען כאמור בסעיף 6;

(4) שימור הכשירות של בעלי הרישיונות.

ג3. לא ימונה ולא יכהן כחבר המועצה –

סייגים למינוי ולכהונה כחבר המועצה

(1) מי שעלול להימצא, במישרין או בעקיפין, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר המועצה לבין עניין אישי שלו או תפקיד אחר שלו, למעט התפקיד שבשלו התמנה כחבר המועצה; בפסקה זו –

”עניין אישי” – לרבות עניין אישי של קרובו או עניין של גוף שחבר המועצה או קרובו מנהלים או עובדים אחראים בו, או עניין של גוף שיש להם חלק בהון המניות שלו, בזכות לקבל רווחים, בזכות למנות מנהל או בזכות ההצבעה;

”קרוב” – בן זוג, הורה, ילד, אח או אדם אחר הסמוך על שולחנו של חבר המועצה, וכן צאצא או בן זוג של כל אחד מהם, וכן שותף, מעביד או עובד של חבר המועצה;

(2) מי שהורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין הוא ראוי, לדעת שר התעשייה המסחר והתעסוקה, לכהן כחבר המועצה.

(א) חבר המועצה יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו אם התפטר במסירת כתב התפטרות לשר התעשייה המסחר והתעסוקה.

ג3.

פקיעת כהונה והשעייה מכהונה

(ב) חבר המועצה שנתקיים בו סייג מהסייגים האמורים בסעיף ג3, יודיע על כך לשר התעשייה המסחר והתעסוקה מיד בכתב; הודיע חבר המועצה כאמור או שנודע על כך לשר בדרך אחרת, יעבירו מכהונתו ויודיע לו על כך.

(ג) נבצר מחבר המועצה, דרך קבע, למלא את תפקידו או שהוא נעדר בלא סיבה סבירה משלוש ישיבות רצופות של המועצה או מיותר משליש מהישיבות שקיימה בשנה אחת, רשאי שר התעשייה המסחר והתעסוקה, בהתייעצות עם יושב ראש המועצה, להעבירו מכהונתו בהודעה בכתב; היעדרות בשל שירות מילואים ובשל חופשת לידה לא תובא במניין ההיעדרויות.

(ד) הוגשו נגד חבר המועצה כתב אישום או קובלנה משמעתית בעבירה פלילית או בעבירת משמעת שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין הוא ראוי, לדעת שר התעשייה המסחר והתעסוקה, לכהן כחבר המועצה, רשאי השר להשעותו מכהונתו עד למתן פסק דין סופי בעניינו.

(א) התפטר חבר המועצה מתפקידו או חדל מסיבה אחרת לכהן כחבר המועצה לפני תום תקופת כהונתו, ימונה חבר אחר במקומו באותה הדרך שבה נתמנה אותו חבר וליתרת תקופת כהונתו.

ג3.

מינוי ממלא מקום

(ב) חבר המועצה שנבצר ממנו למלא את תפקידו במשך תקופה העולה על שלושה חודשים או חבר המועצה שהושעה לפי סעיף 33(ד), רשאי שר התעשייה המסחר והתעסוקה למנות לו ממלא מקום באותה הדרך שבה נתמנה אותו חבר ולמשך התקופה שבה נבצר מחבר המועצה למלא את תפקידו או למשך תקופת ההשעיה, לפי העניין.

13. תקופת כהונה
חבר המועצה שמונה לפי פסקאות (7), (8) או (9) שבסעיף 33 ימונה לתקופה של שלוש שנים, וניתן לשוב ולמנותו לתקופות כהונה נוספות, ובלבד שלא יכהן יותר מתשע שנים.

13. ניגוד עניינים
(א) חבר המועצה לא יטפל בנושא העלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר המועצה ובין עניין אישי שלו או תפקיד אחר שלו; בסעיף זה, "עניין אישי" ו"קרוב" – כהגדרתם בסעיף 33.

(ב) נודע לחבר המועצה שהוא עלול להימצא במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיף קטן (א), יודיע על כך ליושב ראש המועצה, ימסור לו את המידע הנוגע לעניין, ולא יטפל בנושא האמור; לעניין זה, "טיפול" – לרבות קבלת החלטה, העלאת נושא לדיון, נוכחות בדיון, השתתפות בדיון או בהצבעה, או עיסוק בנושא מחוץ לדיון במסגרת עבודת המועצה.

13. ח. תוקף פעולות
קיום המועצה, סמכויותיה, תוקף החלטותיה ופעולותיה לא ייפגעו מחמת שנתפנה מקומו של חבר מחבריה או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו.

13. ט. סדרי עבודה
(א) רוב חברי המועצה הם מניין חוקי בישיבותיה.
(ב) החלטות המועצה יתקבלו ברוב קולות המשתתפים בהצבעה.

(ג) המועצה תקבע את סדרי עבודתה, ככל שלא נקבעו בחוק זה.

13. ו. ועדות משנה
המועצה רשאית למנות, מבין חבריה, ועדות משנה לנושאים שונים, ולאצול לוועדות אלה מסמכויותיה.

13. ז. גמול והחזר הוצאות לחברי המועצה
(א) חבר המועצה לא יהיה זכאי לגמול בעד חברותו במועצה אך יהיה זכאי לקבל החזר הוצאות סבירות שהוציא לצורך השתתפותו בישיבות המועצה, ובלבד שאינו זכאי לקבל החזר הוצאות ממקור אחר.

(ב) חבר המועצה שהוא עובד המדינה, עובד גוף מתוקצב או עובד באותו גוף שהוא מייצג במועצה, לא יהיה זכאי להחזר הוצאות כאמור בסעיף קטן (א).

(ג) בסעיף זה, "עובד המדינה" ו"עובד גוף מתוקצב" – כהגדרתם בסעיף 32 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.³

³ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

(1) בסעיף קטן (ב), במקום הסיפה החל במילים "אם נוכח" יבוא "אם נתקיימו במבקש הרישיון תנאים אלה:

(1) הוא בגיר;

(2) הוא אזרח ישראלי או תושב ישראל;

(3) הוא עומד בתנאי הכשירות המנויים לגבי הרישיון בטור ב' בתוספת;

(4) הוא לא הורשע, בישראל או מחוץ לישראל, בעבירה פלילית או בעבירת משמעת, שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי, לדעת המנהל, לקבל רישיון לעבודות חשמל, ולא הוגשו נגדו כתב אישום או קובלנה בשל עבירה כאמור שטרם ניתן בהם פסק דין סופי";

(2) במקום סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ד) שר התעשייה המסחר והתעסוקה, בהתייעצות עם המועצה ובאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת –

(1) יקבע בתוספת, בצו, את תנאי הכשירות לקבלת רישיונות לעבודות חשמל, ואת עבודות החשמל שבעלי רישיונות רשאים לבצע, ורשאי הוא לקבוע, בין תנאי הכשירות, דרישות לעניין השכלה, הכשרה, התמחות ובחינות;

(2) רשאי לשנות את התוספת, לרבות את סוגי הרישיונות המנויים בה;

(3) רשאי לקבוע הוראות מעבר והוראות תחילה ותחולה, לעניין הוראות לפי פסקאות (1) ו-(2);

(4) רשאי לקבוע הוראות לגבי הגשת הבקשה לרישיון, מתן הרישיון, חידושו, ביטולו והתנייתו בתנאים, וכן הוראות נוספות הדרושות לביצוע סעיף זה.

(ה) המנהל רשאי לתת לאדם שאינו אזרח ישראלי או תושב ישראל, שהוא מומחה בעבודות חשמל, היתר מיוחד לעסוק בביצוע עבודות חשמל כפי שיורה, ולתקופה שיורה, אם הוכח להנחת דעתו כי העסקתו של אותו אדם נדרשת בישראל בשל היותו בעל ידע ומומחיות מיוחדים בתחום החשמל, ובלבד שאותו אדם הוא בעל הרישיון או התעודה הנדרשים לצורך עיסוק במקצוע החשמל במדינה שבה הוא עוסק באותו מקצוע; אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות סעיף ויג לחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991⁴.

5. אחרי סעיף 6 לחוק העיקרי יבוא:

הוספת סעיפים
א6 עד 6ה

"עיון מחדש
בהחלטת המנהל
למתן רישיונות
לעבודות חשמל

א6. (א) שר התעשייה המסחר והתעסוקה יקים ועדה מייעצת שבה יהיו שלושה חברים: נציג שימונה על ידו, שהוא מהנדס חשמל ואינו המנהל למתן רישיונות לעבודות חשמל, נציג שימונה שר התשתיות הלאומיות שהוא מהנדס חשמל, ונציג נוסף מטעם הארגונים האמורים בפסקאות (7), (8) או (9) של סעיף 3א, שהוא בעל רישיון לעבודות חשמל, בהתאם לסוג הרישיון שלגביו מתקיים דיון בוועדה המייעצת.

⁴ ס"ח התשנ"א, עמ' 112.

(ב) החליט המנהל למתן רישיונות לעבודות חשמל שלא לתת רישיון או להגבילו בתנאים, רשאי מבקש הרישיון לבקש מהמנהל עיון מחדש בהחלטה, בתוך 21 ימים מיום שהומצאה לו.

(ג) המנהל יביא את הבקשה לעיון מחדש לדיון בוועדה המייעצת, והוועדה המייעצת תדון בבקשה ותמציא למנהל את המלצתה.

(ד) החליט המנהל על דחיית הבקשה לעיון מחדש, לאחר שעיין בהמלצת הוועדה המייעצת, ינמק את החלטתו.

(א) המנהל למתן רישיונות לעבודות חשמל רשאי להעניק תעודת מתמחה למי שנמצא בתקופת התמחות במקצוע חשמל לפי חוק זה, לאחר שהשלים את ההשכלה או ההכשרה הנדרשת לעיסוק באותו מקצוע; תקופת תוקפה של התעודה ייקבע בה והמנהל רשאי לחדשה מעת לעת.

(ב) בעל תעודת מתמחה רשאי לעסוק בביצוע עבודות חשמל שבתחום העיסוק של מקצוע החשמל שבו הוא מתמחה, בפיקוח ובהשגחה של בעל רישיון לביצוע אותן עבודות, אך הוא לא יהיה רשאי לערוך ולאשר תכניות חשמל.

(ג) הוראות לפי סעיף 6(ג) ו-ד(4) לענין ביטול רישיון, התנייתו בתנאים או הגבלתו, יחולו גם לגבי תעודת מתמחה, בשינויים המחוייבים.

(ד) המנהל רשאי להעניק תעודת מתמחה גם למי שטרם מלאו לו 18 שנים.

שר התעשייה המסחר והתעסוקה, בהתייעצות עם המועצה ובאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, רשאי לקבוע הוראות לענין התמחות במקצועות החשמל, תקופתה וסדריה, ובין השאר הוראות בנושאים אלה:

(1) כשירותו והניסיון המקצועי של בעל הרישיון שבפיקוחו תהיה ההתמחות;

(2) היקף העבודה הנדרש בתקופת ההתמחות ועבודות החשמל שהמתמחה יבצע במהלכה;

(3) המצאת דוח למנהל בתום תקופת ההתמחות על ידי בעל הרישיון כאמור בפסקה (1), בדבר יכולתו של המתמחה לבצע את עבודות החשמל כאמור בפסקה (2).

(א) בחינות הרישוי לפי חוק זה יהיו בנושאים אלה: בטיחות חשמל ותקנות לפי חוק זה.

(ב) לבחינות הרישוי רשאי לגשת גם מי שטרם השלים את מלוא תקופת ההתמחות.

תעודת מתמחה .ב.6

התמחות .ג.6

בחינות רישוי .ד.6

(ג) שר התעשייה המסחר והתעסוקה, בהתייעצות עם המועצה ובאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, רשאי לקבוע –

(1) תקופת התמחות שיש חובה להשלימה בטרם יהיה אדם רשאי להיבחן בבחינות הרישוי;

(2) נושאים נוספים בבחינות הרישוי, והוראות לעניין סדרי הבחינות ולעניין הנוהל לעררים על ציוני הבחינות.

תלמידים או טודנטים במוסד שמתקיימים בו לימודי חשמל רשאים לבצע עבודות חשמל במסגרת הלימודים במוסד ובאחריותו, ובלבד שהעבודות מבוצעות בנוכחות מדריך שהוא בעל רישיון לביצוע אותן עבודות ובפיקוחו; בסעיף זה, "מוסד" – כל אחד מאלה:

(1) מוסד להשכלה גבוהה שהוכר לפי סעיף 9 לחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958⁵ (בסעיף זה – חוק המועצה להשכלה גבוהה);

(2) מוסד להשכלה גבוהה שקיבל תעודת היתר או אישור לפי סעיף 21א לחוק המועצה להשכלה גבוהה;

(3) מוסד להשכלה גבוהה שהתואר שהוא מעניק הוכר לפי סעיף 28א לחוק המועצה להשכלה גבוהה;

(4) מוסד שבפיקוח משרד התעשייה המסחר והתעסוקה;

(5) מוסד שבפיקוח משרד החינוך;

(6) מוסד שאושר לעניין זה על ידי המנהל למתן רישיונות לעבודות חשמל.

ביצוע עבודות חשמל במסגרת לימודי חשמל

ה.6.

תיקון סעיף 7

6. בסעיף 7 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), במקום "השר" יבוא "שר התעשייה המסחר והתעסוקה", אחרי "לענין סעיף 6" יבוא "בת שלושה חברים" ובסופו יבוא "ולפחות אחד מהם יהיה בעל רישיון חשמלאי מוסמך, הנדסאי חשמל או מהנדס חשמל, לפי החלק בתוספת שבה נמנה סוג הרישיון שלגביו מתקיים דיון בוועדת העררים, שהוא בעל ותק של חמש שנים במקצוע";

(2) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) על ועדת עררים יחולו הוראות חוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992⁶."

הוספת תוספת

7. אחרי סעיף 14 לחוק העיקרי יבוא:

⁵ ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

⁶ ס"ח התשנ"ב, עמ' 90.

"תוספת"

(ההגדרות "רישיון לעבודות חשמל" ו"מקצוע חשמל" וסעיף 6)

טור א' סוג הרישיון	טור ב' תנאי הכשירות	טור ג' עבודות החשמל
1. עוזר חשמלאי מורשה (חשמלאי-עוזר)		חלק א': חשמלאים
2. חשמלאי מעשי מורשה (חשמלאי-מעשי)		
3. חשמלאי מוסמך מורשה (חשמלאי-מוסמך)		
4. חשמלאי ראשי מורשה (חשמלאי-ראשי)		
5. חשמלאי מסויג מורשה – לפי תחום עיסוק (חשמלאי-מסויג)		
6. חשמלאי שירות מורשה – לפי תחום התמחות (חשמלאי-שירות)		
7. טכנאי חשמל מורשה (חשמלאי-טכנאי)		חלק ב': הנדסאי חשמל וטכנאי חשמל
8. הנדסאי חשמל מורשה (חשמלאי-הנדסאי)		
9. בודק חשמל סוג 1 (חשמלאי-בודק-סוג 1)		
10. בודק חשמל סוג 2 (חשמלאי-בודק-סוג 2)		
11. מהנדס חשמל מורשה (חשמלאי-מהנדס)		חלק ג': מהנדסי חשמל
12. בודק חשמל סוג 3 (חשמלאי-בודק-סוג 3)		

8. בחוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992,⁷ בתוספת, בסופה יבוא:

"20. "ועדת עררים לפי סעיף 7 לחוק החשמל, התשי"ד-1954."

9. (א) תחילתם של סעיפים 6 עד 7 והתוספת לחוק העיקרי, כנוסחם בסעיפים 4, 5 ו-7 לחוק זה, ביום תחילתו של צו לפי סעיף 6(ד)(1) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 4(2) לחוק זה; צו ראשון כאמור יובא לאישור ועדת העבודה והרווחה והבריאות של הכנסת בתוך 18 חודשים מיום פרסומו של חוק זה.

תיקון חוק בתי דין מינהליים – מס' 5

תחילה, תקנות ראשונות ושמירת תוקף

⁷ ס"ח התשנ"ב, עמ' 90; התש"ע, עמ' 382.

(ב) תקנות שהותקנו לפי סעיף 6(ד) לחוק העיקרי ערב תחילתו של חוק זה יעמדו בתוקפן עד לתחילתו של צו ראשון כאמור בסעיף קטן (א), ואולם רשאי שר התעשייה המסחר והתעסוקה לקבוע בצו האמור כי הוראות התקנות האמורות שלא נקבעו לגביהן הוראות בצו, ימשיכו לחול עד מועד שיקבע.

שלום שמחון
שר התעשייה המסחר והתעסוקה

בנימין נתניהו
ראש הממשלה

ראובן ריבלין
יושב ראש הכנסת

שמעון פרס
נשיא המדינה